

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobce: **S. A.**, narozený X

,

státní příslušník Íránské islámské republiky
zastoupený Sdružením pro integraci a migraci, o.p.s.
sídlem Havlíčkovo náměstí 2, Praha 3

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2024, č. j. OAM-407/LE-LE31-LE31-NV-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2024, č. j. OAM-407/LE-LE31-LE31-NV-2024, se ruší.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobce dne 18. 3. 2024 přiletěl z Istanbulu do Prahy (linka TK1769 s pravidelným příletem v 18:15 hod.). Žalobce nedisponoval žádnou letenkou na navazující let a měl v úmyslu

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

vstoupit na území České republiky. Při hraniční kontrole (v 18:35 hod.) v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla se prokázal cestovním dokladem Íránské islámské republiky s českým vízem platným od 18. 3. 2024 do 6. 4. 2024 pro jeden vstup za účelem turistiky (typ C). Při kontrole cestovního dokladu ale bylo zjištěno, že vízum bylo zrušeno ze strany českého zastupitelství v Teheránu. Proto Policie ČR odepřela žalobci vstup na území ČR (v 19:20 hod.) podle § 163 odst. 1 písm. n) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Poté (v 19:40 hod.) žalobce požádal o mezinárodní ochranu a byl umístěn do přijímacího střediska na letišti.

2. Dne 21. 3. 2024 byl s žalobcem proveden pohovor k poskytnutí údajů k žádosti o udělení mezinárodní ochrany za účasti tlumočníka z perského jazyka. Žalobce uvedl, že je íránské státní příslušnosti a národnosti a je schopen se dorozumět v perštině. Je křesťan. Z islámu konvertoval asi před 10 měsíci. Uznává bývalý královský režim a šáha. Je proti islámské republice. Je svobodný a nemá žádné děti. Naposledy bydlel v Teheránu. Odtud jel dne 18. 3. 2024 se svou matkou na letiště v Teheránu, následně letěl do Istanbulu, odkud opět letecky přicestoval do Prahy. Jeho cílovou zemí byla Česká republika, kde byl v minulém roce jako turista a líbilo se mu zde. Jindy v zemích EU nebyl. V minulosti mu byla udělena dvě česká víza, v roce 2023 a nyní dne 22. 2. 2024, které bylo zrušeno. Důvod zrušení žalobce nezná. O mezinárodní ochranu dříve nežádal. Žalobce je zdravý. Má poškozené tři prsty na pravé ruce (nemůže je ohnout v kloubu). Ke zranění došlo při zadržení v srpnu 2023. Jednalo se o trest za to, že nepodepsal předložené papíry. Dostal i ránu do hlavy. Po propuštění žalobce nemohl psát, nyní trénuje držení tužky a psaní. Neví o tom, že by proti němu bylo vedeno nějaké trestní řízení, a to ani v souvislosti s tímto zadržením. Vyčítali jim, že jsou představitelé a propagandisté cizího náboženství (křesťanství), což je jejich největší hřích. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce zdůvodnil tím, že jeho život je v nebezpečí. Když u soudu při zadržení ukázal zranění hlavy a prstů, bylo mu řečeno, že bude propuštěn na kauci (800 miliónů tumánů), kterou jeho matka složila, a žalobce propustili. Poté se léčil. Po 4 měsících přišel dopis, aby se dostavil k soudu. Žalobce věděl, že to špatně dopadne, a začal se zajímat o možnost vycestování. Na přelomu let 2023 a 2024 si začal vyřizovat vízum do ČR. Navštívil advokáta, který mu řekl, že v souvislosti se situací, která je v Íránu, má odcestovat ze země. Žalobce navštěvoval každou neděli po dobu 2 měsíců křesťanská setkání. Jednou přijeli muži v civilu, nelegitimovali se a odvezli je do vězení. Zde byl žalobce 5 dní. Důvodem bylo, že byli proti islámu a šířili křesťanství. Žalobce psal hesla na podporu bývalého režimu na zdi budov a dopravních staveb. Při této činnosti žalobce žádné problémy neměl.
3. Následně žalovaný vydal v záhlaví označené rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalobci nepovolil vstup na území ČR podle § 73 odst. 3 písm. c) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Dobu, na niž se vstup nepovoluje, stanovil na 180 dní do 14. 9. 2024. Žalovaný uvedl, že žalobce by v případě povolení vstupu na území mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. Žalobce přicestoval do ČR a chtěl vstoupit na její území, přestože k tomu nebyl oprávněn, neboť nedisponoval žádným vízem či povolením k pobytu. Jemu vydané vízum bylo ze strany českého zastupitelského úřadu zneplatněno. Z toho důvodu mu také byl odepřen vstup na území ČR. Žalobce již v minulosti porušoval veřejný pořádek, neboť do ČR přicestoval neoprávněně a pokusil se neoprávněně vstoupit na území s pomocí zneplatněného víza. Umožnění vstupu na území by bylo v přímém rozporu s odepřením vstupu vydaným policií a již samotný vstup na území by znamenal porušení tohoto zákazu, a tedy i veřejného pořádku. Dle žalovaného v případě žalobce existuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné nebezpečí pro veřejný pořádek spočívající

v tom, že veřejný pořádek již narušoval v minulosti, činil tak zcela vědomě a hodlá v tomto jednání pokračovat. V tom mu bylo zabráněno jen umístěním v přijímacím středisku. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce podal až poté, co neuspěl jeho pokus dostat se na území ČR. Jeho žádost se tedy jeví jako účelová, podaná pouze s cílem obejít zákaz vstupu na území. Žalobcovo jednání nesvědčí o tom, že by hodlal své zákonné povinnosti nyní respektovat, neboť do ČR přicestoval v rozporu se zákonem. Nelze tedy očekávat náhlou změnu žalobcova chování v tom směru, že by respektoval uložená mírnější opatření spočívající v povinnosti zdržovat se v určeném pobytovém středisku nebo se ve stanovené době osobně hlásit žalovanému, která by mu v pokračování porušování právního řádu nebránila. Proto žalovaný považoval uplatnění zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu za neúčinné.

4. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
5. Žalobce tvrdí, že dne 18. 3. 2024 přicestoval do Prahy přímou linkou z Istanbulu. Při pobytové kontrole v tranzitním prostoru letiště se prokázal vlastním cestovním dokladem s vylepeným schengenským vízem vydaným dne 22. 2. 2024 českým velvyslanectvím v Teheránu s platností od 18. 3. 2024 do 6. 4. 2024. Po žalobcově přiletu cizinecká policie v 18:30 hod. zjistila, že žalobcovo vízum bylo pouhý den předtím (17. 3. 2024) českým velvyslanectvím v Teheránu zrušeno. Z toho důvodu je prohlásila za neplatné. Žalobce obdržel jednotný formulář pro oznámení důvodů zamítnutí žádosti o udělení víza, prohlášení víza za neplatné nebo jeho zrušení, kde bylo jako důvod zneplatnění uvedeno „*informace předložené za účelem prokázání účelu a podmínek předpokládaného pobytu nebyly spolehlivé*“. Z toho důvodu byl žalobci v 19:20 hod. odepřen vstup na území ČR. Bezprostředně poté podal žádost o mezinárodní ochranu.
6. Žalobce především zpochybňuje závěr žalovaného, že představuje nebezpečí pro veřejný pořádek. Odkazuje na nedávnou judikaturu zdejšího soudu a Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“). V těchto věcech se jednalo o žadatele o mezinárodní ochranu, jimž nebyl povolen vstup na území ČR ze stejného důvodu, neboť přicestovali s vlastním dokladem a padělaným vízem. Samotný fakt, že žadatelé měli padělané vízum, přitom podle soudů nepostačoval k tomu, aby byli bez další individualizace jejich jednání označeni za nebezpečí pro veřejný pořádek. Tím spíše nestačí samotná okolnost, že žalobce nedisponoval žádným pobytovým oprávněním. Závěr žalovaného není řádně odůvodněný a nemá oporu ve správním spisu. Podle žalobce pouhý nelegální vstup či nelegální pobyt není skutečným, aktuálním a závažným ohrožením některého ze základních zájmů společnosti, včetně veřejného pořádku. K tomu odkazuje na judikaturu NSS. Označení této situace (pokus o vstup na území bez pobytového oprávnění) jako ohrožení veřejného pořádku je v rozporu s čl. 31 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (Ženevská úmluva), judikaturou NSS, zákonem o azylu i čl. 31 odst. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Žalobce přicestoval dne 18. 3. 2024 s vlastním cestovním pasem s vylepeným vízem vydaným dne 22. 4. 2024 českým velvyslanectvím v Teheránu s platností do 6. 4. 2024, které bylo velvyslanectvím zrušeno pouhý den před přiletem, o čemž neměl tušení. Tuto situaci nelze bez specifikace jiného případného závažného jednání žalobce subsumovat pod § 73 odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Samotný nelegální vstup nepředstavuje závažný důvod ve smyslu čl. 31 odst. 8 procedurální směrnice.
7. Nic nenasvědčuje tomu, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu účelově, aby mohl vstoupit na území ČR. Žalobce projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu ve chvíli, kdy

mu byl odepřen vstup na území. Jako důvod žádosti uvedl obavy z pronásledování z náboženských důvodů. Zákon o azylu přesný postup či formální náležitosti žádosti o mezinárodní ochranu výslovně neupravuje a nestanoví, že je třeba žádost podat ještě před předložením dokladů ke kontrole.

8. Argument žalovaného, že povolení vstupu žalobce na území by představovalo porušení opatření přijatého Policií ČR, je poněkud absurdní. Zákon o azylu možnost povolení vstupu umožňuje bez ohledu na to, zda Policie ČR přijala opatření o odepření vstupu.
9. Žalovaný pominul i judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“). Napadené rozhodnutí obsahuje pouze stručné šablonovité odůvodnění bez podrobnější individualizace. Žalovaný neprokázal, že by žalobcovo individuální chování představovalo skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého základního zájmu společnosti.
10. Žalovaný zcela rezignoval na snahu zdůvodnit nemožnost uložení zvláštních opatření na základě žalobcova individuálního chování. Za jediný důvod považoval příjezd bez platného víza. Nezohlednil fakt, že žalobce nemohl o zneplatnění víza den před odletem reálně vědět, ani skutečnost, že již jednou v minulosti pobýval v ČR na základě platného turistického víza a řádně ji opět opustil, aniž by se dopustil porušování českého právního řádu.
11. Žalobce doplňuje, že Přijímací středisko Ruzyně se nachází v suterénu areálu letiště v mřížemi uzavřeném objektu bez oken. Je zde jen umělé osvětlení a jediným venkovním prostorem je malý betonový dvorek pro kuřáky, který je obehnan vysokým betonovým plotem s minimálním průzorem, kde vzhledem k všudypřítomnému hluku z motorů letadel nelze plnohodnotně trávit delší čas. Tyto podmínky mají extrémně neblahý vliv na psychiku žadatelů. I proto je třeba pečlivě provádět test proporcionality při rozhodování o omezení osobní svobody, stejně jako zvažovat ukládání alternativních opatření k zajištění.

Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby. S žalobními námitkami nesouhlasí. Neporušil žádné zákonné ustanovení ani články směrnic a mezinárodních úmluv. Žalovaný odkazuje na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu. Zjistil skutečný stav věci, který vyhodnotil v souladu se zákonem.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

13. Soud ověřil, že žalobu podala osoba k tomu oprávněná, ve lhůtě podle § 73 odst. 6 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení je také soud místně příslušný k jejímu projednání. Žaloba splňuje i další formální požadavky na ni kladené. Soud ji proto věcně projednal.
14. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud současně neopomněl, že řízení o nepovolení vstupu podle § 73 a § 74 zákona o azylu je fakticky i podle čl. 8 a násl. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“), zajištěním, a proto se na soudní přezkum uplatní závěry rozsudku velkého senátu SDEU ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, podle nichž musí soud z moci úřední přihlížet i k těm nezákonnostem rozhodnutí o zajištění, které účastníci nenamítali (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2023, č. j. 5 Azs 96/2021 – 39, č. 4456/2023 Sb. NSS).

15. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažuje nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 73 odst. 7 zákona o azylu).

16. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Posouzení žaloby

17. Žalobci nebyl povolen vstup na území, neboť podle žalovaného je důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro veřejný pořádek. Žalovaný tedy postupoval podle § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu: „[m]inisterstvo rozhodne do 5 pracovních dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v případě nutnosti o nepovolení vstupu na území žadateli o udělení mezinárodní ochrany, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže je důvodné se domnívat, že by mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek a není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“

18. SDEU v rozsudku ze dne 15. 2. 2016 ve věci *J. N. v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, C-601/15, konstatoval, že výklad pojmů „národní bezpečnost“ a „veřejný pořádek“ uvedených v jiných směrniciích v judikatuře Soudního dvora se uplatní rovněž v případě přijímací směrnice. Odkázal tedy na svá dřívější rozhodnutí, ve kterých uvedl, že „veřejný pořádek“ předpokládá v každém případě kromě narušení společenského řádu, které představují všechna porušení práva, existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení některého základního zájmu společnosti (např. rozsudek ze dne 11. 6. 2015 ve věci *Z. Zh. a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie a I. O.*, C-554/13). Také zopakoval, že pojem „veřejná bezpečnost“ zahrnuje vnitřní i vnější bezpečnost členského státu a že veřejná bezpečnost může být dotčena zásahem do funkčnosti základních institucí a veřejných služeb, jakož i přežití obyvatelstva, stejně jako nebezpečím vážného narušení vnějších vztahů nebo mírového soužití národů anebo zásahem do vojenských zájmů (viz rozsudek ze dne 23. 11. 2010 ve věci *Land Baden-Württemberg proti Panagiotis Tsakouridis*, C-145/09). Shrnuje tedy, že narušení národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku může, s ohledem na požadavek nezbytnosti, odůvodňovat zajištění žadatele nebo trvání jeho zajištění na základě čl. 8 odst. 3 prvního pododstavce písm. e) přijímací směrnice [toto ustanovení transponuje mj. § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu – pozn. soudu] pouze za podmínky, že jeho individuální chování představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého základního zájmu společnosti nebo vnitřní či vnější bezpečnosti předmětného členského státu.

19. Z judikatury (na kterou poukazuje i žalobce) vyplývá, že skutečným, aktuálním a závažným ohrožením některého ze základních zájmů společnosti (včetně veřejného pořádku) není fakt samotného nelegálního vstupu či nelegálního pobytu na území ČR (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010 – 151, č. 2420/2011 Sb. NSS, či rozsudky NSS ze dne 9. 3. 2017, č. j. 5 Azs 312/2016 – 31, a ze dne 17. 6. 2020, č. j. 1 Azs 119/2020 – 30). Jak NSS uvedl např. v rozsudku ze dne 28. 11. 2013, č. j. 5 Azs 15/2013 – 73: „Jestliže žalovaný a městský soud ve svých rozhodnutích dospěli k závěru, že již samotná skutečnost, že stěžovatelka nedisponovala pobytovým oprávněním, byla dostačující pro to, aby jí nebyl povolen vstup na území České republiky, nelze se proto s jejich názorem ztotožnit. I když se v případě odeprání vstupu na území nejedná o zajištění v nejužším slova smyslu, je při výkladu ustanovení § 73 odst. 4 písm. c) zákona o azylu [v relevantním znění § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu – pozn. soudu] třeba zoblednit, že není-li žadateli o mezinárodní ochranu vstup na území povolen, je tento (s výjimkou možnosti vycestování do třetí

země) nucen setrvat po dobu azylového řízení v přijímacím středisku, čímž fakticky dochází k omezení jeho svobody pohybu (viz obdobně důvodová zpráva k zákonu o azylu). Žalovaný i městský soud zcela pominuli, že v případech žadatelů o azyl se v zásadě na rozdíl od běžných imigrantů jedná o situace, kdy s ohledem na případný strach z pronásledování v zemi jejich původu, tyto osoby objektivně ani nemusí mít možnost zajistit si předem potřebné doklady pro vstup do země, v níž zamýšlí požádat o mezinárodní ochranu. Nepovolení vstupu na území České republiky pouze na základě skutečnosti, že žadatel o azyl nepředloží vstupní vízum, by tak nebylo ničím jiným než generálním prevenčním opatřením trestajícím samotné podávání žádosti o mezinárodní ochranu.“

20. Soud se tedy ztotožňuje s žalobcem, že samotný nelegální vstup či pobyt na území neodůvodňuje vydání rozhodnutí o nepovolení vstupu na území. V tomto směru není žádný rozdíl mezi situací, kdy by si žalobce neopatřil žádné vízum a situací, kdy si je opatřil, ale posléze mu bylo ještě před začátkem platnosti a vstupem na území zrušeno.
21. Soud v této souvislosti zdůrazňuje, že závěr žalovaného o tom, že žalobce „zcela vědomě“ narušoval veřejný pořádek, tedy v podstatě o tom, že se vědomě pokusil vstoupit na území ČR se zrušeným vízem, nemá žádnou oporu ve správním spise. Z něj toliko plyne, že zrušení („zneplatnění“) víza bylo zjištěno při kontrole cestovního dokladu (viz výsledek šetření zpracovaný pro žalovaného cizineckou policií dne 18. 3. 2024). Zda se tak stalo jen na základě nahlédnutí do cestovního dokladu (což by svědčilo o vědomosti o zrušení), anebo až po lustraci v příslušných systémech (což by svědčilo pro opačný závěr), z obsahu spisu neplyne. Vízum je totiž sice v žalobcově cestovním dokladu přeškrtnuto, z kopie založené ve správním spise však není zřejmé, zda k přeškrtnutí došlo ještě před žalobcovým vstupem na území (věděl o tom), anebo až dodatečně po zjištění, že bylo zrušeno (tzn., že cizinecká policie či jiný orgán po zjištění o „zneplatnění“ víza v rámci hraniční kontroly vylepené vízum dodatečně přeškrtnula na znamení toho, že bylo zrušeno). Žalovaný si ani nezjistil, kdy bylo žalobci vízum zrušeno, a ani se při pohovoru žalobce nezeptal, zda o zrušení víza věděl ještě předtím, než se pokusil vstoupit na území ČR. Žalobcovo tvrzení o tom, že vízum mu bylo zrušeno 17. 3. 2024, tj. pouhý den před odletem, o čemž neměl tušení, tedy v řízení před žalovaným nebylo ani náznakem vyvráceno. Nezní ani na první pohled nevěrohodně a nasvědčuje mu rovněž žalobcovo vyjádření při pohovoru, že důvod zrušení nezná (pokud by o zrušení víza věděl, minimálně rámcově by musel vědět i o důvodech).
22. I kdyby ovšem žalobce o zrušení víza věděl, výše citovaná judikatura NSS zjevně pokrývá i situace, kdy si je žadatel o mezinárodní ochranu vědom toho, že nemá vstupní vízum či jiné potřebné doklady, např. proto, že si ani nemůže objektivně zajistit. Ostatně, žalobce správně odkazuje na rozsudky zdejšího soudu (ze dne 9. 8. 2023, č. j. 50 A 11/2023 – 20, ze dne 30. 8. 2023, č. j. 52 A 12/2023 – 38, ze dne 30. 8. 2023, č. j. 58 A 3/2023 – 37, a ze dne 27. 10. 2023, č. j. 49 A 4/2023 – 36) a navazující usnesení NSS (ze dne 15. 12. 2023, č. j. 4 Azs 311/2023 – 25, ze dne 14. 12. 2023, č. j. 1 Azs 221/2023 – 45, a ze dne 19. 10. 2023, č. j. 9 Azs 221/2023 – 24), v nichž soudy dospěly k závěru, že ani opatření padělaného víza – tedy úmyslná, vědomá a plánovaná činnost ústící v nelegální vstup – *samo o sobě* ještě nepředstavuje důvod k nepovolení vstupu podle § 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu (srov. též rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2023, č. j. 5 Azs 73/2023 – 28, bod 28). Tím spíše je nepředstavuje pouhé dodatečné zrušení pravého a (dříve) platného víza.
23. Žalobce též správně poukazuje na to, že žalovaný vůbec nepřihlédl k tomu, že žalobce již jednou v roce 2023 legálně přicestoval do České republiky na základě víza jako turista (viz pohovor s žalobcem). Současně nebylo zjištěno, že by si při té příležitosti počínal jakkoliv

nezákonně či jinak narušoval veřejný pořádek. To samozřejmě oslabuje závěr o obavě z budoucího porušování veřejného pořádku, jenž žalovaný vystavěl pouze na tom, že žalobce „*již v minulosti porušoval veřejný pořádek*“ (pokusil se nyní vstoupit na území na základě zrušeného víza).

24. Žalobce přitom při pohovoru jako svou cílovou zemi deklaroval Českou republiku s odůvodněním, že zde již jednou byl v roce 2023 jako turista a líbilo se mu zde. Nezmínil se tom, že by měl v úmyslu pokračovat v cestě dál, např. do jiných členských států EU. Dle zjištění cizinecké policie (viz opět výsledek šetření zpracovaný pro žalovaného) ani nedisponoval letenkou či palubní vstupenkou pro navazující let. I závěr žalovaného o tom, že žalobce „*hodlá v tomto jednání pokračovat*“ (zřejmě míněno porušování veřejného pořádku nelegálním překračováním hranic na území jiných států) tedy nemá žádnou oporu ve skutkových zjištěních. Naopak je s nimi v rozporu.
25. Soud jen na okraj podotýká, že žalovaný staví napadené rozhodnutí na prostém faktu samotného zrušení víza. Neargumentuje tím, že by vízum bylo zrušeno z nějakého konkrétního důvodu (důvody si ani nezjistil a neplynou z obsahu správního spisu), který by v žalobcově případě zavdával obavu ze skutečného, aktuálního a závažného ohrožením některého ze základních zájmů společnosti.
26. Soud tedy konstatuje, že k samotnému nelegálnímu vstupu musí přistoupit ještě další okolnosti. Takovými okolnostmi podle judikatury může být např. protiprávní jednání v dřívějších zemích pobytu či na území ČR, trestná činnost, zjevná a prokázaná účelovost žádosti o mezinárodní ochranu, nerespektování dříve uloženého zákazu vstupu na území či rozhodnutí o vyhoštění, vedení cizince jako nežádoucí osoby v schengenském informačním systému apod.
27. Žalovaný dovedl zneužití institutu mezinárodní ochrany z toho, že o ni žalobce požádal „*až poté, co jeho pokus dostat se na území neuspěl a byl mu odepřen vstup*“, což žalovaný považoval za účelové jednání. Jak plyne ze shodných tvrzení obou stran, odepření vstupu na území následovalo po hraniční kontrole v tranzitním prostoru letiště. Aby tedy obstál závěr žalovaného, je třeba zhodnotit, zda měl žalobce možnost podat žádost o mezinárodní ochranu v nějaké dřívější fázi a zda předání cestovního pasu ke kontrole již neznamenaloby zbytečné prodlévání s tímto úkonem. Přihlášení se bez prodlení je ostatně podmínkou nestíhatelnosti ve smyslu čl. 31 Ženevské úmluvy, podle něhož „*[s]mluvní státy [a tedy i České republiky] se zavazují, že nebudou stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejí přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost*“. Zákon o azylu ani jiný právní předpis přitom nestanoví žádný přesný postup pro způsob přihlašování, proto je třeba „*přihlášení se bez prodlení*“ posuzovat vždy podle okolností konkrétního případu.
28. Soud na jednu stranu považuje za logické, že pokud určitá osoba má v úmyslu požádat o mezinárodní ochranu kvůli obavě před pronásledováním či jiné hrozbě v zemi původu, pak by taková žádost měla být jedním z prvních kroků po vstupu na území první bezpečné země (z této úvahy ostatně vychází shora citovaný čl. 31 Ženevské úmluvy). Na druhou stranu, v realitě života leckdy nebude možné, aby po vkročení na půdu bezpečné země došlo hned a okamžitě i k podání příslušné žádosti. Reálně bude existovat vždy určitá časová prodleva, kdy osoba zamýšlející požádat o mezinárodní ochranu fakticky bude již na území,

ale ještě nestihne projevit vůli podat žádost. V prostoru mezinárodního letiště přitom nebývá vždy snadné se okamžitě zorientovat, zvláště ocitne-li se na něm cestující poprvé. Jedná-li se navíc osobu z jiného jazykového a kulturního prostředí, pak je prvotní orientace o to těžší. Po opuštění paluby letadla přitom bývá pro běžného cestujícího přirozené vyhledat nejprve prostor hraniční kontroly, tímto projít, a až teprve pak začít uskutečňovat konkrétní plány v dané zemi. Soud proto nespatřuje nic závadného na tom, že se osoba zamýšlející požádat po příletu o mezinárodní ochranu rozhodne zrealizovat daný krok až poté, co na letišti úspěšně projde přes hraniční kontrolu, a až pak se začne zabývat vyhledáváním úřadu příslušného k přijetí její žádosti. Jen z toho, že se někdo nepokusí dovolat mezinárodní ochrany již v době mezi opuštěním paluby letadla a vstupem do prostoru celního odbavení, ještě nelze činit závěr o zbytečném prodlévání. Za zbytečné prodlévání nelze považovat ani to, že při pasové kontrole v odbavovacím prostoru není současně s faktickým předáním cestovního pasu do rukou příslušníka celní správy okamžitě projevena vůle podat žádost o mezinárodní ochranu. V tomto směru soud zcela souhlasí s žalobní argumentací, že z právních předpisů neplyne, že by žádost o mezinárodní ochranu musela být učiněna ještě předtím, než dojde k předložení doklady ke kontrole. Ostatně i podle výkladu NSS prostý fakt, že cizinec podal žádost až několik hodin poté, co mu byl policií odepřen vstup na území ČR, v žádném případě neodůvodňuje závěr o účelovosti mezinárodní ochrany a potažmo o existenci nebezpečí pro veřejný pořádek (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2020, č. j. 1 Azs 119/2020 – 30, bod 39). Nejinak tomu je i v nyní posuzované věci. Žalobce absolvoval (neúspěšně) hraniční kontrolu okolo 18:35 hod. a o mezinárodní ochranu požádal v 19:40 hod., tedy asi po jedné hodině, což nelze považovat za zbytečné prodlévání.

29. S ohledem na uvedené soud konstatuje, že neshledává žádné okolnosti, na základě nichž by bylo možno usuzovat, že by předložení cestovního pasu v rámci hraniční kontroly naznačovalo nějaké bezdůvodné otálení s podáním žádosti o mezinárodní ochranu a že by její následné podání bylo čistě účelové. Z téhož důvodu nemůže obstát závěr žalovaného, že odepření vstupu – jež z výsledku pasové kontroly při odbavení přímo vzešlo – bylo pro žalobce jedinou motivací pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Takový závěr je přinejmenším předčasný, neboť nelze vyloučit, že žalobce skutečně zamýšlel podat žádost o mezinárodní ochranu až poté, co na letišti projde přes hraniční kontrolu. Stran účelovosti žalobcovy žádosti pak žalovaný žádné další okolnosti neuvedl. Soud připomíná, že žalobce (minimálně dle toho, co uvedl při pohovoru) ani neměl úmysl okamžitě (nelegálně) odcestovat do dalšího členského státu EU, nýbrž chtěl zůstat v ČR. Ani zde tedy nelze spatřovat účelovost žalobcovy žádosti.
30. Soud přisvědčuje žalobci též v tom, že není správná argumentace žalovaného, podle které „*umožnění vstupu na území by bylo v přímém rozporu s odepřením vstupu vydaným Policií ČR a již samotný vstup na území by znamenal porušení tohoto zákazu, a tedy i veřejného pořádku*“. Uvedené působí, jakoby žalovaný uvažoval, že předchozí opatření policie o odepření vstupu (podle § 9 zákona o pobytu cizinců) vylučuje jinou možnost procesního vyústění než nepovolení vstupu. Taková úvaha je však mylná, neboť odepření vstupu je faktickým úkonem policie coby bezpečnostního sboru, jehož předchozím učiněním se nutně nepředjímá výsledek řízení upraveného § 73 zákona o azylu, které je zcela samostatným správním řízením (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2020, č. j. 2 Azs 47/2020 – 48).
31. Soud s ohledem na shora uvedené konstatuje, že důvody, které žalovaný uvedl ve svém rozhodnutí, neodůvodňují závěr o naplnění důvodu pro nepovolení vstupu na území podle

§ 73 odst. 3 písm. c) zákona o azylu. Napadené rozhodnutí je tedy nezákonné (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).

32. K námitce neaplikování zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu, je potřeba se nejprve zabývat tím, kdy může správní orgán toto opatření uplatnit. Pokud v řízení o povolení vstupu na území ministerstvo dospěje k závěru, že je naplněn některý z důvodů nepovolení vstupu dle § 73 odst. 3 zákona o azylu, nicméně je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany, může rozhodnout, dle § 47 zákona o azylu, o uložení zvláštního opatření. Uložení zvláštního opatření se pak musí posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu důvodu nepovolení vstupu na území. V případě žalobce, jak již bylo rozebráno výše, nebyl naplněn důvod pro nepovolení vstupu na území, nebylo proto ani možné zvažovat uložení zvláštního opatření. Je proto bezpředmětné, aby se soud dále zabýval námitkou neuložení zvláštního opatření, neboť to ve svém důsledku ani být uloženo nemohlo.

Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). O vrácení věci žalovanému soud nerozhodoval, neboť napadené rozhodnutí bylo prvním úkonem v řízení (§ 73 odst. 5 věta první zákona o azylu), tudíž zde po jeho zrušení není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015 – 36).
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalobce žádné náklady nevynaložil, neboť je ze zákona osvobozený od soudních poplatků a je zastoupený právnickou osobou podle § 35 odst. 5 s. ř. s. poskytující právní pomoc uprchlíkům nebo cizincům. Podle § 35 odst. 2 s. ř. s. má přitom právo na odměnu za zastupování účastníka v řízení před správním soudem pouze advokát, notář, daňový poradce či patentový zástupce (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014 – 60). Žalobce ostatně náhradu nákladů nepožadoval a ani je nevyčíslil. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. dubna 2024

Richard Galis v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.